

N:o 98.

Ank. till Riksd. Kansli d. 4 Maj 1868, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om reglering af embets- och tjenstemäns aflöning m. m.

(1:sta U. A.)

Uti särskilda, inom Riksdagens Andra Kammare väckta och till Stats-Utskottets behandling remitterade motioner är föreslaget:

af Herr *P. Östman* (motion N:o 130), "att löner och arfvoden till embets- och tjenstemän, som sammanlagdt uppgå till 6,000 R:dr och derutöfver, vid första tjensteombyte nedsättas till 20 procent under nu gällande stat; att de, som nu åtnjuta 4,000 R:dr eller derutöfver, vid första tjensteombyte nedsättas med 15 procent och de, som nu hafva 2,000 R:dr eller derutöfver, nedsättas vid första tjensteombyte till 10 procent under nu gällande stat; samt att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om en undersökning, huruvida icke en del tjenstemän kunna undvaras, och till nästa Riksdag aflåta nådig Proposition i detta ämne."

af Herr *J. F. Kjellson* (motion N:o 290), "att Riksdagen måtte besluta en allmän reglering af samtliga embets- och tjenstemäns aflöning samt dervid förordna, att alla sportler och lösen böra genom stämpladt papper gäldas och till Statsverket redovisas för att till aflöningarne användas."

och af Herr *Ola Lasson* (i motion N:o 31), "att alla handlingar, som från Konungens Befallningshafvande utgå, böra beläggas med karta i stället för expeditionslösen till lika högt belopp som nu sker med nämnda handlingar, och att landssekreterare må åtnjuta sin lön på stat, i de större länen 8,000 R:dr och i de mindre 5,000 R:dr, allt efter som deras göromål äro mödosamma och ansträngande."

Då aflöningarne för rikets embets- och tjenstemän i allmänhet blifvit under de sista 10 åren reglerad, torde giltig anledning icke förefinnas att nu i lönebeloppen ifrågasätta en sådan allmän nedsättning, som den förstnämnde motionären föreslagit. Frågan åter om minskning i tjenstemännens antal lärer erhålla sin behöriga utredning och behandling i sammanhang med det af Riksdagen till särskildt Utskott hänvisade förslaget om embetsverkens förändrade organisation; och Utskottet får vid sådant förhållande hemställa,

a) att Herr P. Östmans ofvanberörda framställningar icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Vidkommande förslaget om afskaffande af sportelaflöning bör, till kompletterande af den i Herr Ola Lassons motion lemnade uppgift å taxeringsbeloppen af landssekreterarnes inom 13 af rikets län inkomster för år 1864, utgörande i medeltal 12,900 R:dr, Utskottet meddela att, enligt nyssnämnde beräkningsgrund, medeltalet af *samlige* landssekreterarnes löner för berörda år utgjort 10,700 R:dr.

Under den 10 November 1865 afgåfvo Kammar-kollegium och Statskontoret underdånigt förslag till definitiv löneroglering för landsstatens tjenstemän, innefattande jemväl framställning om sådan förändring i nu gällande grunder för landsstatstjenstemännens aflöning, att alla de till en del af dem, såsom landskamererare, landtränmästare, kronofogdar och häradsskrifvare nu utgående *provisioner* af stämpelpappers-, bränvinstillverknings-, minuthandels- och utskänknings-, möteskostnads-, salpeter-, båtsmansrote- och hästvakans-, tidningsstämpelns- och testamentsbevillnings-medel samt *arfvoden* utaf fångvårdsmedel och af allmänna bevillningen, äfvensom *remisslage* vid leverering af stats- och andra allmänna medel, skulle upphöra och i stället därför fastställas, för landskamererare och landtränmästare till siffran bestämda arfvoden, efter föreslagen klassifikation, i tre klasser, samt för kronofogdar och häradsskrifvare löneförhöjningar till belopp, motsvarande dem, hvartill extra inkomsterna i nu gällande lönestat äro beräknade, i förening med särskildt anslag till skrivvarebiträde. Efter pröfning af detta förslag anbefalldes Kongl. Maj:t genom Cirkulär af den 2 Februari 1866, *dels* att Dess Befallningshafvande i länen skulle öfver Kammar-kollegii och Statskontorets förslag med underdåniga yttranden till Kongl. Maj:t inkomma, *dels* ock att — enär i sammanhang med regleringen af öfrige landsstatstjenstemännens löneförmåner äfven borde komma i öfvervägande, huruvida icke åtgärd lämpligen kunde vidtagas, för att med afseende å de inom olika län för landssekreterarne förekommande, till beloppen betydligt olika extra inkomster af expeditionslösen m. m., bestämma en fördelning, mera än den nuvarande derefter lämpad, af lönebidragen till landssekreterarne från Statsverket, — Länsstyrelserna, med ledning af vederbörandes uppgifter, skulle tillika inkomma med utredning, för de sednaste fem åren, af å ena sidan

beloppet

beloppet utaf de landssekreterarne för hvarje år tillfallna extra inkomster, och, å den andra, beloppet af de utgifter, som för göromålens gång tilläfväntas blifvit af desse tjenstemän bestridda, utöfver den aflöning på stat, som vore underlydande tjenstemän vid landskanslien tillagd; hvarjemte Kongl. Maj:t förordnade, att de landssekreterare, som derefter blefve i nåder utnämnde, skulle vara pligtige att underkasta sig den reglering af löneförmånerna vid tjensten, som framdeles kunde blifva fastställd.

Då således frågan om indragning af de under namn af provision, uppboordsprocent och remisslage landsstatens tjenstemän tillgodokommande sportler redan är föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, samt de af Riksdagen, vid behandling af förslag till aflöningsstater för Post- och Tullverken, fattade beslut äsyfta borttagande af dylika sportler inom dessa verk, synes i sammanhang dermed jemväl böra komma under ompröfning, om icke alla sportler af berörda natur lämpligen skulle kunna med bestämda aflöningsbelopp ersättas.

Beträffande åter de sportler, som en del civile embets- och tjenstemän i öfrigt åtnjuta, eller inkomst af expeditionslösen, hvilken numera hufvudsakligen ifrågakommer för landssekreterare, underdomare och Hofrätternas tjenstemän, har såsom skäl för bibehållande af detta aflöningsätt i allmänhet anförts, att dymedelst aflöningen skulle bättre än genom fasta löner kunna lämpas efter tjenstgöromålens vexlande omfång. Om än detta skäl kan i viss mån ega tillämplighet i fråga om öfrige embets- och tjenstemän, som äro till expeditionslösen berättigade, synes det åtminstone i afseende på landssekreterarne icke kunna tilläggas synnerligt afseende. De, i jemförelse med lönerna för Statens tjenare i öfrigt, öfverdrifvet höga belopp, hvartill desse tjenstemäns löner stundom uppgå, härflyta hufvudsakligen från göromål och förrättningar, hvilka i allmänhet äro af ganska enkel beskaffenhet. De höga beloppen utgöras nemligen till större delen af expeditionslösen i skuldfordringsmål samt försäljningsprovision för utmäta fastigheter. Utom det synnerligen olämpliga deruti, att desse tjenstemäns inkomster, i vida högre grad än som kan vara jemförligt med det ökade arbetet, tillväxa i samma mån som den ekonomiska ställningen i allmänhet är betryckt, åstadkommer jemväl detta aflöningsätt en så väsentlig ojämnhet i aflöningen ej endast de särskilda länen emellan, utan äfven för olika år inom samma län, att det jemväl i detta hänseende kräfver ändring. Exempelvis torde endast behöfva nämnas, att år 1864 skuldfordringsmålen antal uppgick i Södermanlands län till 1,642, men i Elfsborgs län till 14,955, samt att år 1836 förekommo i sistnämnda län endast 3,881, år 1846: 5,561 och år 1856: 3,199 dylika mål.

På sätt ofvan blifvit omförmäldt, är hos Kongl. Maj:t fråga väckt om reglering af landssekreterarnes löner, och då särskilde komiterade för närvarande äro sysselsatte med utarbetande af förslag till förändrad organisation af underdomstolarne på landet samt jemväl utsökningslagarne inom kort torde komma att

omarbetas, synes tidpunkten vara inne för en omfattande utredning af frågan om lämpligheten af expeditionslösens bibehållande såsom aflöningsförmån.

Utskottet får således hemställa,

- b) att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse anhålla, det måtte Kongl. Maj:t i nåder låta undersöka och utreda, om och på hvad sätt det nu med vissa tjenstebefattningar förenade aflöningsättet medelst expeditionslösen eller andra sportler skulle, till båtnad för det allmänna, kunna helt och hållet eller till någon del afskaffas.

Stockholm den 4 Maj 1868.

På Utskottets vägnar:

Arv. Fr:son Posse.
